

1884-12-09

AFSENDER

Sophus Tromholt

MODTAGER

J. C. Jacobsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Kristiania

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
FA 2-008-00076

Keywords:
fotografier

SUMMARY

Tromholdt tilbyder J. C. Jacobsen fotografier af oldsagsamlingen i Reykjavik.
Afventer transskription

C. M.

Kristiania, Meteorologisk Institut.
9. December 1884.

Kjære Mr. Kaptein J. C. Jacobsen!

Ved i Dag at kgl. Høi. Kammerherre Worsaae den først ferdig
klemme Samling af mine antikvære Fotografier fra Island, beklager
jeg Aulederingen til offer lang Tids Tausked at sende dem nogle
Ord. De nævnte Fotografier fremstiller hovedindholdet af Oldsags-
samlingen i Reykjavik, altsaa de væsentligste Antikviteter, der
overhovedet endnu eksisterer paa Island, der ueste findes som
bekendt i Nyboerhaven eller er opholdt af engelske Jurister. Jeg
haaber, at denne min første billedlige Gjenvejrske af disse Sager maas-
ske det oldnordiske Museum vilkomme, jeg har ikke sparet
paa Umage for at give Samlingen saa komplet som muligt,
om end Lokalerues yderst ueheldige Belysningsforhold har bevir-
ket, at flere af Billederne laant paa er saa gode, som jeg kunde
ønske dem. Det næste Exemplar af Samlingen skal de selvfølgelig
faa, det har gaaet og gaar fremdeles meget langsomt med
Kopieringen, fordi Dagen paa denne Aarstid er saa kort her, og
Lysen saa kraftløs. Bergens Museum og det oldnordiske Museum
i Kristiania har jeg ligeledes tiltænkt den samme Serie.

Saa snart Kopieringen af denne er bleuet bragt, vil der
blive taget fat paa mine øvrige Plader fra Island, selvfølgelig
vil de i sin Tid modtage Aftryk af dem alle. De af mine

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Billeder, der illustrerer Nationaldrægter, islandsk Arkitektur og andet, der kan have ethnografisk Interesse, skal jeg lideende det ethnografiske Museum i Kjøbenhavn, de andre skal ligeledes komme Institutioner til Gode, for hvem de maatte være af Interesse. Men det hele vil gaa noget langsomt, dels paa Grund af Aarstiden, dels af pekuniære Hensyn, da jeg for Kopieringen af hvert enkelt Billede selv maa betale en Krone.

Efter at jeg i Midten af Juli havde forladt Island, opholdt jeg mig i noget Tid i London for at komme paa det nye med, hvorfor det trak saa længe ud med Udgivelsen af min Bog "Under the Rays of the Aurora Borealis". Der var mange Grunde: Sendtøjlyst fra Udgivelses Side, Parlamentets Sædning, Operasæsonen, Krige i Afrika og Kina etc. Nu har Bogen uind- læstid i længere Tid været under Trykken - Udgivelsen af de mange Billeder har ogsaa krævet lang Tid - og til Nylig er den indkommen som et rigt illustreret Værk i to Bind hos Forlagene Sampson Low, Sharpton & Co. Saa snart jeg faar den i Haende, skal et Exemplar bringe den en Kisten fra mig.

Mine Rejsereiser til Nationaltidende indkommer for Tiden i en noget andet Skikkelse i Bogform i Baumark. Ogsaa denne lille Bog skal det være mig en Fornøjelse at sende den, saa snart den er færdig trykt.

I Begyndelsen af September opholdt jeg mig et Par Dage i Kjøbenhavn. Jeg forsøgte et Par Gange at træffe den, men uden Held.

For øvrigt var jeg den hele Sommer igennem i en all- ander en lykkelig Sindstæmning. I den sidste Tid af mit

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Ophold i Reykjavik erfarede jeg nemlig, at det norske Riksepar-
tement for Budgetaarset juli 1884 - juni 1885 kun havde indstil-
let mig til den samme Understøttelse som de to foregaaende
Aar, nemlig 1000 Kr. Ikke Spor af Motivering, ingen anden væsent-
lig Grund end den bekjendte departementale Utilbøielighed til at
træde udenfor det sædvanlig behandlede Spor. Jeg havde endog søgt om
4000 Kr. og med Bestemthed gjort oplydende, at hvis den norske
Stat ikke nu traadte til med en kraftigere Understøttelse end
hidtil, vilde det være mig umuligt at fortsætte min Virksomhed
og at bringe de paabegyndte store Arbejder til Fuldførelse. Mit
Audsagnende var paa det værneste anbefalet af Professor Møller
og med Foranstændighed af Universitetets akademiske Kollegium,
men lige meget hjalp det.

Jeg kom derved i en meget pinlig Situation. Paa den ene
Side var det jo indlysende, at jeg med en aarlig Indtægt af
1000 Kr ikke kunde fortsætte en Virksomhed, ved hvilken blot de
direkte Udgifter, den kræver, er langt større; hellere følte jeg en vis
bitter Kæmpe over den departementale Stupiditet, der ikke vil se
og ikke vil høre, naar det her opalder en Sag, der har hele
Ind- og Udlandets videnskabelige Kapaciteter til værneste Tals-
mand. Paa den anden Side følte jeg det som min Pligt,
ikke at slippe denne Sag; thi ogsaa jeg det, er den rednings-
løs forfald; ingen kan tage den op efter mig, ingen paa
den hele Jord har det materiale og kan give det Bidrag
som jeg, og Følgen vilde blive, at et vigtigt videnskabeligt
Spørgsmaal altes for lange Tider vilde blive lazt til Side.
Allerede for over et halvt Aarhundrede siden baandede min

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Forpagter, Prof. Hansken, Materiale til et stort Værk om Nordlyset. Men han fandt ikke den nødvendige økonomiske Udøvelse, hans Værk forblev uskrevet, hans Samlinger vækledte, til stor og lidte ikke oprettel Skade for Videnskaben. Det synes, som om den samme Tragedie nu skal opentages et halvt Sækel senere.

Jeg vidste der ikke, hvad jeg skulde gøre; jeg var nemlig intet sagnet forsvundet. Efter mange og lange Betænkninger besluttede jeg omsider endelig et Par at holde ud og endelig en Gang at prøve om ikke talende, ja skrigeude Ryndagsoprettninger til sidst skulde kunne trænge igennem de departementale Hjerneskallers Tykthed. Jeg besluttede at lægge imod de 1000 Kr og forsøge at slaa mig igennem med dem; mit engelske Værk arbejdede jo en, om end noget usikkert heldigt til en Værdindtægt.

Jeg lagde da følgende, af Professor Holm i et yderst udsædte Plan: Hovedregten i min Virksomhed lægges nu først og fremmest paa en Bearbejdelse og Udgivelse af det store og rigtildede Materiale, jeg har tilveiebragt. Begyndelsen opføres med den norske Nordlyskatalog, der nu indeholder alle eksisterende norske Nordlyskataloger paa de sidste Tider (1563) til 1878. Derpaa skal saa følge andre store Værker om de norduropæiske Nordlys i senere tiden 1878, Arbejder om Nordlysets Udvikling (Bioskop-Routokarier) og de nye Nordlys fænhaldte Telegrafundersøgelser etc.

Arbejdelsen af Nordlyskatalogen, hvormed jeg allerede for et Par Aar siden under et ^{af de} Opbehold i Kristiania udførte de væsentligste Forarbejder, gør det nødvendigt, at jeg forløbige

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

C. M.

opholder mig i Kristiania for at kunne benytte det henreende Universitetsbibliothek. Jeg besluttede derfor at give Afkald paa det meste af, hvad man kalder Behageligheder, Nygge og Behvemuligheder i Livet, og at vandre mig her i Kristiania efter beskeden Forhold. Jeg lever derfor endnu paa den gamle No-made, de fleste af mine Venner, og Bibliothek etc. er nep-palitet i Bergen, Resten her i Danmark.

Siden min Ankunst her for henimod tre Maanedes siden arbejder jeg daglig paa Bibliothek og i forskjellige Arkiver, Nord-lyskatalozen er nu saa vidt fremskreden, at der er udarbejdet en foreløbig Seddelkataloz, der for Tiden taler ca. 14000 Sæder. Til Sommeren vil det hele store Arbejde formentlig være færdigt til Trykken.

For et saadant Værks Vigtighed (saa med Hensyn til Nord-lysets forskjellige Perioder, det geografiske Udstrækning og Indvirkning) taler bl. a. den Omstændighed, at Prof. Rubenson, Inspektør for den svenske meteorologiske Centralanstalt, i hele 4 Aar lagde alt andet meteorologisk Arbejde til Side for udelukkende, ved Hjælp af en Assistent, at udarbejde den svenske Nordlyskata-lyz, der udkom for ca. 1½ Aar siden og danner et stort Værk i Kraft paa omtrent 500 Sider. Nu efter at denne er ud-kommen, er der for Norge en lige saa vigtig og nødvendig Nødvæn-dighed at udbringe et lignende Værk for sit Væstern-mende. Men det kommer paa, om en saadan Opbeholdning lader sig bære paa i Kopistens og Bureauchefers Kone-kiste.

For en Maanedes Tid siden har jeg da altsaa akter

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

indgiver et Andragende om for næste Bredgælder, der begynder 1. juli 1885, at tilstås en Understøttelse af 4000 Kr. Altes er det ledsaget af en Kærskene af anbefalinger fra Ind- og Udlandet. Hvis ogsaa dette Forsøg slaar fejl, saa ved jeg vistnok ikke, hvad jeg skal gøre.

Men slaar det fejl, kan jeg i hvert Fald vistnok sige, at Skylden ikke er min. Ingen ved, hvor mange personlige Ofre, jeg har bragt denne Sag, ingen ved, hvor mange Afsovn, jeg for dens Skyld har fundet mig i. Den lille Anekdote skal jeg i saa Henseende fortælle Dem, det er en ren Bagatel, men den er betydnende for mit Standpunkt lige over for Sagen. For 4 Aar siden fik jeg et Stipendium paa 300 Kr for under et to Maaneders Ophold i Kristiania at kunne paabegynde Nordlyskataloget. Da de to Maanedes uventet var forbi, fandt jeg, at der i Videnskabselskabets store Bibliothek i Thronødhøjen var en Maanedes ~~Stipendium~~ Manuskripter, som jeg absolut maatte kunne se. Men 300 Kr er ingen overmaade stor Kapital, naar man i to Maanedes skal opholde sig i Kristiania og oven i Kjøbetreise derhen fra Bergen og tilbage igen. Jeg havde derfor ikke Raad til at reise til Thronødhøjen. Saa gik jeg ind til en Guldsmed og solgte min Urkjæde, og maatte oven i Kjøbet derved den Tor at blive behaget med mistænksomme Blikke og underkastet et Forhør, som om jeg havde stjålet den. Derfter reiste jeg til Thronødhøjen. —

Nu vandtes mit Andragende fra Regeret til Regeret, fra Regeret til Bureauef, fra Bureauef til Departementschef, naar saa Skerthinget er braadt sammen, skal det reise af Bred-

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

getkommilkeen, og derefter passere Revue for selve Storkinget. Det er en lang Vei, og en helfølgelig Umstændighed, som f. Ex. at en Kopist har sovet daarligt om Natten, kan blive bestemmende for en Sag, for hvilken, når jeg siger, hele Jordens Naturforskere har haardt eller er villig til at bøde i Skranken ~~for~~. Det er til at blive gal over. Nu er der rigtig nok Kommen nye Statsraader, men Prof. Tholin er som udpræget Kvindemand ikke sænderlig høit ansetten hos de for Tiden dominerende Klubber, og jeg selv har vist heller ikke indlagt mig som paalidelig Kvindemand.

Hvis all gaaer vel, er det Kænsigten, naar jeg er færdig med Nordlyskataloget, at realisere min tidligere Plan med at tage fast Ophold i Thronbjerg. Men indtil videre, i hvert Fald indtil Juli, maa jeg leve med et usikkert Haal og vises med at "suge paa Latten" — en all ander end uistændesværende Tørre. Det er i Grunden en stor Skam — for Norge, ikke for mig.

Med den hyndelige Kibsen, med Gæstet om en Jul, saa glædelig, og et nyt Aar, saa godt, som de følger det —

Deres hengivne
Gophus Pronholt